

om denne Institution i det sidste Par Menneskealdre. De vil være bekendte for enhver, som interesserer sig for Spørgsmaalet, og jeg skal derfor ikke her trætte det høje Ting med at gentage dem. I Hovedsagen løber de alle ud i, at Nævningerne ikke magter den Opgave at bedømme Beviset, idet dette kræver betydelige juridiske Forudsætninger, og dernæst, at Nævningerne er tilbøjelige til at lade sig lede af uvedkommende Hensyn, som Dommeren gennem sin juridiske Uddannelse og sin Træning er i alt Fald nogenledes sikret imod. Jeg skal ikke her komme nærmere ind paa at paavise dette i Enkelthederne, men jeg vil gerne henvisse til nogle meget træffende Bemærkninger i denne Retning af Hørup, som findes i Folketingstidenden for 1891—92 Sp. 1068.

Naturligvis er det værst, naar dette, at Nævningerne tager uvedkommende Hensyn, fører til Domfældelse af uskyldige, det er noget af det værste, der kan ske i et Samfund, men jeg maa erkende, at den Fare er i det væsentlige afbødet i det foreliggende Lovforslag ved den Adgang, der er givet de retslærde Dommere til at frifinde den tiltalte, selv om Nævningerne skulde dømme ham. Men det er en Misforstaaelse at tro, at man dermed er fuldstændig i Havn, at det ikke gjorde noget, at der skete ubeføjede Frifindelser. Hvis man vilde gennemføre dette Princip, var det jo det allernemteste slet ikke at sætte nogen under Tiltale, saa var man fuldstændig klar af Sagen lige med det samme, og saa vil slet ingen blive dømt. Det kan ogsaa være en alvorlig Ting om end ikke saa alvorlig som det andet, og hvis det sker i stort Omfang, kan det udvikle sig til et virkeligt Samfundsonde, som man har haft Lejlighed til at se i adskillige store Kulturlande. Som Omraader, hvor noget saadant har gjort sig gældende, skal jeg først nævne de saakaldte crimes passionels, Forbrydelser, som udspringer af Kærlighed, Skinsyge eller krænket Æresfølelse, og fremdeles Forbrydelser, som begaas under store Arbejdsstridigheder mod Folk, som staaar paa den anden Side. Man har endelig ogsaa Eksempler paa, at ubeføjede Frifindelser fra Nævningernes Side ligefrem skyldes Frygt. Det kan være Tilfældet, hvor der er Spørgsmaal om at dømme enkelte Medlemmer af store organiserede Røverbander, hvis øvrige Medlemmer er paa fri Fod. I saadanne Tilfælde har man i store Kulturlande set, at ligefrem Frygt har bevirket, at Nævningerne ikke har turdet dømme de Folk,

som klarligen var overbeviste om meget alvorlige Forbrydelser. Naar! dette sidste tør man haabe ikke vil faa praktisk Betydning under vore Samfundsforhold. Der er altsaa uden al Tvivl en betydelig Fare til Stede ved Nævningeinstitutionen, som de retslærde Dommere ikke frembyder, men jeg skal erkende, at den praktiske Betydning af denne Fare vil i højeste Grad afhænge af den Maade, hvorpaa Nævningerne vælges. Faren bliver utvivlsomt større, jo mere det folkevalgte Element gør sig gældende, jo mere Nævningerne bliver folkevalgte eller kommunevalgte, simpelthen fordi Nævningerne saa vil blive valgt under politiske Hensyn. Jeg kender selv gennem en lang Aarrække en stor Kommunes Forhold, og jeg ved, at naar der af Kommunalbestyrelsen skal vælges Repræsentanter til et eller andet, sker disse Valg efter rent politiske Linier, selv om det blot gælder Valg af Hegnsynsmænd eller Voldgiftsmænd ved Kreaturhandler, og saa meget mere vil det blive Tilfældet, naar der skal vælges Nævninger. Hvilken Ensidighed det vil føre til, naar Institutioner, som har en ikke politisk Opgave, sammensættes efter rent politiske Linier, ved vi vistnok alle. Derfor mener jeg ogsaa, at det er et overordentlig betydeligt Fremskridt, der er sket under Forhandlingerne i Folketinget derved, at man er kommet bort fra de rent kommunevalgte Nævninger, men lader Nævningerne vælges ved et Udvalg paa 5 Medlemmer, af hvilke de 3 udpeges af Kommunalbestyrelsen efter Forholdstalsvalgmaaden, medens de to vælges af Dommeren. Det betragter jeg som et overordentlig stort Fremskridt, der vil være vel egnet til under kritiske Situationer at betrygge Nævningernes Upartiskhed.

Naar jeg nu vender mig til den civile Retspleje, skal jeg erkende, at der i det foreliggende Forslag findes overordentlig mange gode og smukke Tanker, som ogsaa jeg kan have megen Sympati for. Paa den anden Side kan der ogsaa siges noget godt, adskilligt godt, om den nuværende Retsplejes Principper. Det skal jeg imidlertid ikke komme nærmere ind paa, jeg vil holde mig til det rent praktiske, og der er det vel saa, at der paa flere Punkter kan have gjort sig Mangler gældende ved vor nuværende Retspleje, som man kunde og burde afhjælpe. Men i det hele og store er Forholdet det, at vor nuværende Retspleje har virket og virker den Dag i Dag praktisk set overordentlig godt. De Afgørelser, som falder, har alle Dage været gode og